YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

14 päivänä syyskuuta 1995 *

Asiassa C-396/93 P, jossa

Helmut Henrichs, entinen Euroopan yhteisöjen komission tilapäinen työntekijä, kotipaikka Sankt Augustin (Saksa), edustajanaan asianajaja Frank Montag, Bryssel,

valittajana,

vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (kolmannen jaoston) asiassa T-92/91, Henrichs vastaan komissio, 24.6.1993 antaman tuomion (Kok. 1993, s. II-611) kumoamista

ja jossa vastapuolena on:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Gianluigi Valsesia, avustajanaan asianajaja Bertrand Wägenbaur, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen osaston virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann ja tuomarit P. Jann, J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), D. A. O. Edward ja L. Sevón,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 9.3.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.5.1995 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 6.9.1993 toimittamallaan muutoksenhakukirjelmällä Helmut Henrichs on valittanut tuomioistuimen perussäännön (ETY) 49 artiklan sekä EHTY:n ja Euratomin tuomioistuimen perussääntöjen vastaavien määräysten nojalla yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 24.6.1993 asiassa Henrichs vastaan komissio (T-92/91, Kok. 1993 s. II-611) antamasta tuomiosta, siltä osin kuin siinä on hylätty Henrichsin vaatimus komission 25.4.1991 tekemän, Henrichsille maksettavan korvauksen laskemiseen liittyvän päätöksen kumoamisesta, vaatimus Henrichsin yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä poissulkevan komission 3.5.1991 tekemän päätöksen kumoamisesta sekä vaatimus komission virheellisen toiminnan vuoksi kärsityn vahingon johdosta maksettavasta vahingonkorvauksesta.

2 Valituksenalaisessa tuomiossa asian taustalla olevat tosiseikat esitetään seuraavasti:

"1. Kantaja oli Euroopan yhteisöjen komission (jäljempänä komission) tilapäinen työntekijä 31.12.1990 asti. Tuona päivänä osapuolet ovat yhteisesti päättäneet lopettaa työntekijän toistaiseksi voimassa olleen työsuhteen, joka oli kestänyt 16 palvelusvuotta. Kantaja on 3.1.1991 lähtien ollut ministeriön virkamiehenä Saksan liittotasavallan palveluksessa. Tässä virassa hänen kokonaistulonsa muodostuvat peruspalkasta ja erilaisista lisistä ja korvauksista.

2. Lähtiessään komission palveluksesta kantajaan sovellettiin tietyistä toimenpiteistä Euroopan yhteisöjen tilapäisten työntekijöiden tehtävien lakatessa 23.7.1987 annetun neuvoston asetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 18.7.1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2168/89 (EYVL L 208, s. 4) (Euratom/EHTY/ETY) N:o 2274/87 (EYVL L 209, s. 1, jäljempänä asetus) säännöksiä. Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan Euroopan yhteisöihin liittymisen johdosta asetuksessa säädetään, että tiettyihin tilapäisiin työntekijöihin, joille on kertynyt ainakin 15 palvelusvuotta, voidaan soveltaa heidän tehtävien päättyessä asetuksen säännöksiä. Pääasiallisesti asetuksessa säädetään yhtäältä sen soveltamisalaan kuuluvalle työntekijälle maksettavasta korvauksesta, joka vastaa 70:tä prosenttia tilapäisenä työntekijänä aiemmin saadusta kuukausipalkasta ja toisaalta asetuksessa säädetään, että työntekijän uusien tehtävien hoitamisesta saama palkka vähennetään maksettavasta korvauksesta.

3. Tässä tarkoituksessa asetuksen 4 artiklassa säädetään nimenomaisesti seuraavaa: [1]

'4. Asianosaisen uusia tehtäviä hoitaessaan saamien bruttotulojen määrä vähennetään 1 kohdassa säädetystä korvauksesta siltä osin, kuin nämä tulot yhdessä tämän

1 — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

korvauksen kanssa ylittävät edunsaajan viimeisen kokonaisbruttopalkan, joka perustuu sen kuukauden ensimmäisenä päivänä voimassa olevaan palkkataulukkoon, jona korvaus on maksettava. Tähän palkkaan sovelletaan 3 kohdassa tarkoitettua korjauskerrointa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla bruttotuloilla ja viimeisellä kokonaisbruttopalkalla tarkoitetaan määriä, joista on vähennetty sosiaalimaksut, mutta joista ei ole vähennetty veroja.

Asianosaisen on toimitettava vaadittavat kirjalliset selvitykset ja ilmoitettava toimielimelle kaikki ne seikat, jotka voivat vaikuttaa hänen oikeuksiinsa saada korvausta.

(...)

6. Korvauksen saajalla on oikeus saada itselleen ja hänen kauttansa vakuutetuille henkilöille henkilöstösääntöjen 72 artiklassa määrätyssä sosiaaliturvajärjestelmässä taatut avustukset sillä ehdolla, että hän suorittaa järjestelmään kuuluvan maksun, joka lasketaan 1 kohdassa tarkoitetun korvauksen määrän perusteella, ja ettei häneen sovellu muu lakiin tai asetukseen perustuva sairausvakuutusjärjestelmä.'

4. Kantaja ilmoitti 23.4.1991 komissiolle uudesta hallinnollisesta tilanteestaan. Tässä tarkoituksessa hän nimittäin toimitti palkkakuitin, josta ilmeni, että hänen Saksan liittotasavallassa saamansa bruttokuukausipalkka oli 8 681,66 DEM. Kuitissa ei ollut mitään mainintaa kantajan mahdollisesti maksamista sosiaalimaksuista. Komissio pienensi 25.4.1991 tekemällään päätöksellä edellä mainitun asetuksen mukaisesti maksetun korvauksen määrää 1356,25 DEM:lla. Komissio perusteli tätä päätöstä sillä, että kantajan Saksan liittotasavallasta saamat bruttokuukausitulot, joihin on lisätty Euroopan yhteisöjen asetuksen mukaisesti maksamat korvaukset, ylittivät tällä määrällä sen kuukausipalkan, mitä kantaja viimeksi sai ollessaan

yhteisöjen työntekijä. Kantaja teki 28.5.1991 tästä päätöksestä yhteisöjen henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösääntö) 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Vastaamatta nimenomaisesti valitukseen komissio ilmoitti kantajalle 12.9.1991 ne laskutoimitusten yksityiskohdat, joiden perusteella tehty ratkaisu oli komission mielestä oikeutettu.

5. Komissio sulki 3.5.1991 tekemällään päätöksellä kantajan pois yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä. Kantaja teki 23.5.1991 tästä päätöksestä valituksen, mutta se hylättiin epäsuorasti."

3 Näissä olosuhteissa Henrichs nosti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämällään hakemuksella 23.12.1991 kanteen, jossa hän vaati 25.4.1991 ja 3.5.1991 tehtyjen komission päätösten kumoamista ja vahingonkorvausta kärsitystä vahingosta.

4 Valituksenalaisessa tuomiossa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi Henrichsin kanteen.

5 Valituksessaan Henrichs moittii sitä päättelyä, jolla yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt kaikki ne kanneperusteet, jotka Henrichs esitti kiistanalaisten päätösten kumoamista ja vahingonkorvausta koskevien vaatimustensa tueksi.

6 Henrichs vetoaa 25.4.1991 tehdyn päätöksen osalta kahteen valitusperusteeseen, joista ensimmäinen koskee sitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut vastoin henkilöstösääntöjen 25 artiklan toista kohtaa (jota sovelletaan tilapäisiin työntekijöihin Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien sääntöjen 11 artiklan nojalla), ja toinen koskee sitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut vastoin asetuksen 4 artiklan 4 kohtaa.

7 Henrichs vetoaa 3.5.1991 tehdyn päätöksen osalta myös kahteen perusteeseen, joista ensimmäinen koskee sitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut vastoin henkilöstösääntöjen 25 artiklan toista kohtaa, ja toinen sitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut vastoin asetuksen 4 artiklan 6 kohtaa.

8 Lisäksi Henrichs valittaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen Henrichsin esittämästä vahingonkorvaus- ja kulukorvausvaatimuksesta tekemästä päätöksestä.

Valituksen tekemisen jälkeen esitetyt asiakirjat

9 Ennen kuin lausutaan valituksen tueksi esitetyistä perusteista, on tutkittava ne asiakirjat, jotka Henrichs on pyytänyt saada liittää asiakirjavihkoon yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 118 artiklan ja 42 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti. Kantaja väittää, että näillä asiakirjoilla on merkitystä kiistan ratkaisemiselle ja että hän on saanut niistä tiedon vasta valituksen tekemisen jälkeen. Kysymyksessä ovat asiakirja nro 7481/91, joka on "pysyvien edustajien kokouksen 'henkilöstösääntöjen' ryhmän I/A kohtaa koskeva" muistio, AOK Augsburgin ja AOK Freiburgin (Augsburgin ja Freiburgin yleisten sairausvakuutuskassojen) antamat sosiaaliturvaa koskevat todistukset ja komission 5.10.1993 päivätty kirje. Nämä asiakirjat jätettiin jutun asiakirjavihkoon 9.3.1994.

10 Henrichs väittää "pysyvien edustajien kokouksen 'henkilöstösääntöjen' ryhmän 1/A kohtaa koskevan" muistion osalta, että komissio oli tietoinen Saksan valtuuskunnan yksipuolisesta julistuksesta, joka kuului seuraavasti:

"Saksan valtuuskunta katsoo, että valtion virkamiehiin Saksassa sovellettavan järjestelmän (Beihilfe) nojalla sairaustapauksessa maksettavat avustukset eivät ole pakollisen sairausvakuutuksen mukaisia kulukorvauksia eikä niitä voida samaistaa

tällaisiin kulukorvauksiin. Niinpä Euroopan yhteisöjen sairausvakuutusjärjestelmän mukaiset avustukset ovat ensisijaisia valtion virkamiehiin Saksassa sovellettavan järjestelmän täydentävän luonteen vuoksi."

11 Henrichs huomauttaa kuitenkin, ettei komissio missään vaiheessa ole viitannut tähän kannanottoon. Päinvastoin, komissio on antanut ymmärtää, että Saksan hallitus jakoi sen tulkinnan Beihilfen oikeudellisesta luonteesta.

12 Henrichs ilmoittaa AOK Augsburgin ja AOK Freiburgin antamien todistuksien perusteella, jotka koskevat Henrichsin poikien Michaelin ja Martinin kuulumista opiskelijoina sairausvakuutuksen piiriin 1.8.1993 lähtien, ja komission 5.10.1993 päivätyn kirjeen perusteella, jossa Henrichsille ilmoitetaan, että tämän saamaa korvausta pienennetään 1 479,25 DEM:lla, että koska hänen saksalainen kuukausipalkkansa on noussut, mutta koska komissio on samalla pienentänyt hänelle tulevasta korvauksesta tehtävää vähennystä, hänen lähtökohtanaan on se, että komissio katsoo tästä lähtien poikien sairausvakuutusmaksujen olevan vähennettävissä hänelle tulevan korvauksen vähennystä laskettaessa. Lisäksi komission kirjeen perusteella ei voida määritellä, kuinka komissio on laskenut vähennettävän määrän.

13 On huomattava, että Saksan valtuuskunnan yksipuolinen julistus ei ole, kuten komissio oikeutetusti on esittänyt, ETY:n perustamissopimuksen 189 artiklan mukainen päätös eikä myöskään toimenpide, jolla on pakottavia oikeudellisia vaikutuksia (asiassa 60/81, IBM v. komissio, 11.11.1981 annettu tuomio, Kok. 1981, s. 2639, 9 ja 10 kohta ja asiassa 135/84, F. B. v. komissio, 17.10.1984 annettu määräys, Kok. 1984, s. 3577, 6 kohta). Niinpä sillä ei ole vaikutusta tämän oikeudenkäynnin lopputulokseen.

14 Todistukset ja komission kirje eivät ole uusia perusteita vaan niitä tarjotaan todisteeksi osoittamaan, että kantajan lapset kuuluivat jonkin sairausvakuutuksen piiriin. Niitä ei voida ottaa tutkittavaksi valitusvaiheessa, koska muutosta voidaan tuomioistuimen perussäännön (ETY) 51 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla

hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin. Todistukset ja kirje eivät myöskään koske 25.4.1991 päivätylle kiistanalaiselle päätökselle ratkaisevaa ajanjaksoa.

15 Vaatimus liittää asiakirjat asiakirjavihkoon on siis hylättävä.

25.4.1991 tehty, kantajalle maksettavan korvauksen laskemista koskeva päätös

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen henkilöstösääntöjen 25 artiklan toisen kohdan vastaista toimintaa koskeva peruste

16 25.4.1991 tehdyn päätöksen perusteluiden puuttumisesta johdetun perusteen osalta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että:

— tämä päätös sisältää sen ymmärtämiselle tarpeelliset tosiseikat, nimittäin asiaankuuluvat numeeriset tiedot, joiden perusteella voidaan tarkistaa päätöksessä tehdyn korvauksen pienentämisen paikkansapitävyys (tuomion 14 kohta);

— se seikka, että edellä mainitussa päätöksessä ei viitata sen oikeudelliseen perustaan, ei vaikuta päätöksen laillisuuteen, silloin kun on osoitettu, että päätöksen vastaanottajalla ei ole voinut olla minkäänlaisia epäilyksiä päätöksen oikeudellisesta perustasta (15 kohta);

— Henrichsin edellä mainitusta päätöksestä jo hallintoviranomaiselle tekemässä valituksessa esittämät huomautukset osoittavat, ettei hänellä tosiasiassa ole ollut minkäänlaista vaikeutta saada selville komission käyttämiä laskuperusteita (16 kohta).

17 Henrichsin mukaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut (tuomion 14—17 kohdassa), että 25.4.1991 tehty päätös oli riittävästi perusteltu. Pelkän päätöksessä olevan, komission Henrichsille tulevasta korvauksesta tekemää 1 356,25 DEM:n suuruista vähennystä koskevan ilmoituksen perusteella ei voida ymmärtää päätöksen yksityiskohtia, varsinkin kun asetuksen 4 artiklan 4 kohdan osalta nousee kysymys siitä, miten tulkitaan käsitettä "bruttotulot" ja mitkä korvaukset on sisällytettävä bruttotuloihin. Lisäksi, vaikka kantaja olisi ollut tietoinen valituksenalaisen päätöksen oikeudellisesta perustasta, päätöksestä ei olisi ilmennyt kantajalle kysymyksessä olevan määräyksen tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi tarpeellisia tietoja. Lopuksi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt kirjelmät osoittavat, että kantajalla on ollut vaikeuksia ymmärtää kiistanalaisten määrien laskutoimitusta.

18 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

19 Peruste, joka koskee kantajan vaikeuksia ymmärtää kiistanalaista päätöstä — vaikeuksia, joiden olemassaoloa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole hyväksynyt tuomion 15 ja 16 kohdissa — on tosiseikkojen arviointia koskeva peruste, jota yhteisöjen tuomioistuin ei yhteisön tuomioistuimen perussäännön (ETY) 51 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan voi valituksessa tutkia.

20 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen peruste on jätettävä tutkimatta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asetuksen 4 artiklan 4 kohdan vastaisesta toiminnasta johdettu peruste

21 Tähän toiseen perusteeseen sisältyy kolme osaa:

— tiettyjen sosiaaliturvamaksujen huomioon ottamatta jättäminen;

— Bundesbesoldungsgesetzin (liittotasavallan virkamiesten palkkoja koskeva laki, jäljempänä BBesG) 8 pykälän tai Beamtenversorgungsgesetzin (virkamiesten eläkejärjestelmää koskeva laki, jäljempänä BeamtVG) 56 pykälän huomioon ottamatta jättäminen;

— asetuksella tavoitellun päämäärän huomioon ottamatta jättäminen asetuksen tulkinnassa.

Tiettyjen sosiaaliturvamaksujen huomioon ottamatta jättäminen

22 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut (tuomion 28 kohdassa), että arviointi Henrichsin omasta osallistumisesta sen sosiaaliturvajärjestelmän kustannuksiin, jonka piiriin hän kuuluu, ylittää yhteisöjen tuomioistuinten tulkintavallan. Niinpä kun on selvää, että Henrichs, joka kansallisen lainsäädännön perusteella ei kuulu yhteiseen sosiaaliturvajärjestelmään ja joka tämän poissulkemisen johdosta ei maksa mitään sosiaaliturvamaksuja, joiden tarkoituksena olisi saavuttaa oikeuksia sosiaaliturvaan, jonka piiriin hän kuuluu erityislainsäädännön nojalla, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole arvioida osaa Henrichsin itsensä maksamasta oletetusta maksusta, jonka maksuperusteesta kantaja ei muuten voi esittää edes arviota ja jonka osalta kantaja samanaikaisesti tyytyy viittaamaan asiantuntijan tekemään arviointiin.

23 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on sitten katsonut (29 kohdassa), että asetuksen 4 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetyn näyttösäännön nojalla kantajan tehtävänä oli esittää näyttö niiden sosiaaliturvamaksujen maksamisesta, joiden huomioon ottamista hän vaati, samoin kuin niiden määrästä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisännyt, ettei kantaja ollut esittänyt mitään näyttöä tältä osin.

24 Henrichs korostaa, että asetuksen 4 artiklassa olevalla käsitteellä "bruttotulot" viitataan jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksiin. Hän huomauttaa tältä osin, että Saksan oikeuden mukaan virkamiehiin sovellettava Beihilfe-järjestelmä on sosiaaliavustusten ja virkamiehen itsensä ennalta kustantamien avustusten muodostama sekajärjestelmä; virkamiehen palkkaan sisältyy "korvaava avustus", jonka tarkoituksena on taata se, että virkamies ottaa vakuutuksen sairauden varalle. Komission olisi pitänyt vähentää tämä osa virkamiehen kuukausipalkasta ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, ettei sen tehtävänä ole arvioida määrää, jolla kantaja on osallistunut sosiaaliturvajärjestelmän kustannuksiin. Henrichs huomauttaa vaatineensa, että asiantuntija määrittelee tämän maksuosuuden.

25 Henrichs lisää, ettei komissio myöskään ole vähentänyt niitä sosiaaliturvamaksuja, jotka ovat aiheutuneet hänen lastensa liittymisestä lakisääteiseen vakuutusjärjestelmään ja joista Henrich oli toimittanut todisteet.

26 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

27 Tässä tapauksessa on kansallisen lainsäätäjän eikä komission tehtävänä tarvittaessa määritellä, mikä osa virkamiehen palkasta on tarkoitettu siihen, että virkamies voi Beihilfen jo antamaa vakuutussuojaa täydentäen ottaa vakuutuksen sairauden varalle. Kantajan lapsiin liittyvien sosiaaliturvamaksujen osalta ei yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetyissä perusteissa ole sitä paitsi vedottu siihen, ettei komissio ole vähentänyt niitä.

28 Niinpä perusteen osa, jossa vedotaan asetuksen 4 artiklan 4 kohdan vastaiseen toimintaan sosiaaliturvamaksujen vähentämättä jättämisen vuoksi, on hylättävä.

BBesG:n 8 pykälän tai BeamtVG:n 56 pykälän huomioon ottamatta jättäminen

29 BBesG:n 8 pykälässä säädetään seuraavaa:

"Jos virkamies (...) saa avustusta kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa toimimisensa perusteella, hänen kuukausipalkkaansa pienennetään. Tämä pienennys on 1,875 prosenttia (2,14 prosenttia 31.12.1991 asti) jokaiselta täydeltä vuodelta, jonka hän on toiminut kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa; virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada vähintään 40 prosenttia palkastansa."

30 BeamtVG:n 56 pykälässä säädetään seuraavaa:

"Jos eläkkeellä oleva virkamies saa eläkettä sillä perusteella, että hän on ollut kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa, hänen Saksasta saamaansa eläkettä pienennetään 2,14 prosentilla jokaiselta täydeltä kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa vietetyltä vuodelta (...). Virkettä 1 sovellettaessa ajanjaksona, jona virkamies, vaikkei olekaan kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa, kerryttää oikeutta palkkaan tai mihin tahansa muuhun korvaukseen samoin kuin eläkkeeseen, pidetään kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa vietettynä ajanjaksona; samoin ajanjaksoa, joka seuraa kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa olon päättymistä, kun tämä ajanjakso otetaan kyseisissä toimielimissa huomioon virkamieseläkettä laskettaessa.

Virkettä 1 sovelletaan myös, jos työelämässä edelleen oleva tai eläkkeellä oleva virkamies, jättäessään tehtävänsä kansainvälisen tai ylikansallisen toimielimen palveluksessa, saa eläkkeen asemesta hyvityksenä tai eläkerahaston maksamana kertakorvauksen (...)"

31 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut (tuomion 37 kohdassa), että kiistanalaisen päätöksen lainmukaisuutta on arvioitava ottaen huomioon ne seikat, jotka sitoivat hallintoviranomaista päätöksen tekohetkellä.

32 Se on päätellyt tästä (37 ja 40 kohdassa), ettei komission pitänyt ottaa arvioinnissaan huomioon BBesG:n 8 pykälän ja BeamtVG:n 56 pykälän vaikutuksia, siltä osin kuin näitä säännöksiä ei ollut mitenkään tehokkaasti sovellettu kantajan tilanteeseen.

33 Vaikka Heinrichsin mukaan onkin totta, ettei hänen palkastaan ollut tehty mitään vähennyksiä BBesG:n 8 pykälän nojalla ja että BeamtVG:n 56 pykälää sovelletaan vain eläkkeellä oleviin virkamiehiin, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi kuitenkin pitänyt kiinnittää huomiota näihin säännöksiin välttääkseen riitaa myöhemmin, kun kansallinen hallintoviranomainen on tehnyt laissa säädetyn vähennyksen.

34 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

35 Kun virkamies tai työntekijä pyytää komissiota ratkaisemaan jonkun asian, komission on perusteltava päätöksensä pelkästään päätöksen tekohetkellä olemassa olevilla tosi- ja oikeusseikoilla. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei kumoamiskannetta käsitellessään, eikä muuten yhteisöjen tuomioistuimellakaan valitusta käsitellessään, ole valtaa ratkaista tulevaisuuteen nähden sitovasti oikeudenkäynnin toisen osapuolen oikeudellista asemaa.

36 Niinpä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti katsonut, ettei edellä mainittujen kansallisten säännösten vaikutusta ole otettava huomioon, koska komission tehdessä päätöstään kantajan palkasta ei ollut tehty mitään pidätyksiä.

37 Näin ollen se valitusperusteen osa, joka on johdettu siitä, että asetuksen 4 artiklan 4 kohtaa olisi rikottu BBesG:n 8 pykälän ja BeamtVG: n 56 pykälän huomiotta jättämisen vuoksi, on hylättävä.

Asetuksella tavoitellun päämäärän huomioon ottamatta jättäminen asetuksen tulkinnassa

38 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (tuomion 58 kohdan) mukaan kantajan päätelmä, jonka mukaan veron progressiivisuudesta johtuva vaikutuksen kertaantuma olisi otettava huomioon, on hylättävä, koska asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti palkka on otettava huomioon ennen verojen vähennystä. Päinvastoin kuin kantaja väittää vedotessaan saksalaisen järjestelmän voimakkaaseen progressiivisuuteen, asetuksen säännösten soveltaminen on välttämättäkin osittain riippuvainen kansallisista verojärjestelmistä, olivatpa ne kuinka erilaisia tahansa.

39 Henrichsin mukaan 4 artiklan tarkoituksena on, että tehtävänsä jättävät yhteisön työntekijät, jotka kuitenkin jatkavat työelämässä muualla, pyritään asettamaan taloudellisesti tilanteeseen, joka vastaa sitä, jossa he olivat aiemmin. Kansallisen palkan osa, jonka perusteella korvausta maksetaan, otetaan huomioon määriteltäessä veroluokkaa eikä veroastetta sovelleta pelkästään saksalaiseen palkkaan, vaan myös kaikkiin muihin kantajan tuloihin. Näin ollen, ja jos otetaan huomioon myös, että Saksan veroasteet ovat korkeimmat, kantaja on ilman mitään verotuksellista hyvitystä huonommassa taloudellisessa tilanteessa kuin ennen kantajan työtehtävien päättymistä yhteisössä.

40 Kaiken edellä esitetyn perusteella 4 artiklan tulkitseminen niin, että tavoiteltu päämäärä jätetään ottamatta huomioon, johtaa yhteisöjen työntekijöiden erilaiseen kohteluun kansallisissa verojärjestelmissä olevien eroavuuksien johdosta. Viitaten yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 6/60, Humblet vastaan Belgian valtio, 16.12.1960 antamaan tuomioon (Kok. 1960, s. 1125) kantaja vaatii, että edellä mainitun säännöksen mukaisista bruttotuloista on tehtävä vähennys verotuksellisten erojen vuoksi.

41 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

42 Asetuksen 4 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa säädetään selvästi, että "ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla bruttotuloilla ja viimeisellä kokonaisbruttopalkalla tarkoitetaan määriä, joista on vähennetty sosiaalimaksut, mutta joista ei ole vähennetty veroja". Koska yhteisön lainsäätäjä on ollut tietoinen kansallisten verojärjestelmien eroavuuksista, se on väistämättäkin hyväksynyt sen, että nämä eroavuudet voivat heijastua asianosaisten taloudellisiin tilanteisiin.

43 Kantajan esittämän yhdenvertaisen kohtelun periaatteen rikkomisesta johdetun perusteen osalta on muistettava, että yhteisöjen entisten työntekijöiden tilannetta ei pidä arvioida pelkästään verotukselliset seikat huomioon ottaen, vaan kokonaisvaltaisesti, ottaen huomioon niiden etujen kokonaisuus, joita he saavat siltä jäsenvaltiolta, jonka alueella he työskentelevät.

44 Edellä esitetyn perusteella toinen kumoamisperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

3.5.1991 tehty päätös, jolla kantaja suljetaan pois yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen henkilöstösääntöjen 25 artiklan vastaisesta toiminnasta johdettu peruste

45 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut (tuomion 66 kohdassa) 3.5.1991 tehdyn päätöksen perustelujen puuttumisesta johdetun perus-

teen osalta, että päätöksessä esitetään selvästi, mitä on päätetty, päätöksen voimaantulohetki samoin kuin sen oikeudellinen perusta. Sosiaaliavustusten vastaavuuteen (eli kansallisen lainsäädännön virkamiehille takaamaan sosiaaliturvan perusteella maksettujen avustusten ja yhteisen oikeuden mukaisen sairausvakuutusjärjestelmän takaamien avustusten) tehdyn viittauksen osalta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut (tuomion 67 kohdassa), että asiassa ei ole kysymys perusteluiden olemassaolosta tai niiden riittävyyteen liittyvästä seikasta, vaan päätöksen pätevyydestä.

46 Henrichsin mukaan 3.5.1991 tehty päätös, jossa vain toistetaan asetuksen 4 artiklan 6 kohta, ei ole riittävästi perusteltu. Uuteen kysymykseen siitä, voidaanko Beihilfejärjestelmää pitää sellaisena lakisääteisenä sairausvakuutuksena, jonka nojalla maksetut avustukset ovat verrattavissa tavanomaiseen sosiaaliturvaan, vastattiin valituksenalaisessa päätöksessä myöntävästi perustelematta tätä mitenkään. Kantajan oli siten mahdotonta arvioida annettua ratkaisua ja valita puolustukselleen tarpeelliset perusteet. Hänen oli myös mahdotonta perustaa toimintaansa jatkossa varmalle oikeudelliselle pohjalle.

47 Tältä osin riittää, kun todetaan, että valituksenalainen päätös perustuu saksalaisen järjestelmän ja tavallisen sosiaaliturvan mukaisten avustusten vertailulle ja että asianosaisella ei ollut minkäänlaisia vaikeuksia tarkistaa, oliko mainittu vertailu oikeutettu. Niinpä valituksenalaisen päätöksen perusteluista ilmeni asianosaiselle yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön tarkoittamalla tavalla tarpeelliset seikat sen tietämiseksi, oliko päätös perusteltu vai ei, ja asian saattamiseksi oikeudellisen kontrollin alaiseksi (asia 69/83, Lux v. yhteisöjen tilintarkastustuomioistuin, tuomio 21.6.1984, Kok. 1984, s. 2447, 36 kohta ja asia 108/88, Jaenicke Cendoya v. komissio, tuomio 13.7.1989, Kok. 1989, s. 2711, 10 kohta).

48 3.5.1991 tehdyn päätöksen perusteluiden puuttumisesta johdettu ensimmäinen peruste on näin ollen hylättävä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asetuksen 4 artiklan 6 kohdan vastaista toimintaa koskeva peruste

49 Asetuksen 4 artiklan 6 kohdan vastaisesta toiminnasta johdetun toisen perusteen osalta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tutkinut (tuomion 78—82 kohdassa) ensiksikin Bundesbeamtengesetzin (liittotasavallan virkamiehiä koskevan lain) 79 pykälää ja tämän lain täytäntöönpanomääräysten 1 pykälän 1 momenttia, ja on päätellyt näistä, että Beihilfellä on asetuksen 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti kaikki lakiin tai asetukseen perustuvan vakuutuksen luonteenomaiset piirteet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi järjestelmän perustuvan julkisoikeuden säännökseen ja että kantajan väite siitä, että avustukset eivät olisi verrattavissa yhteisen sosiaaliturvajärjestelmän mukaisiin avustuksiin, on perusteeton. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut itse asiassa, että saksalaiselle virkamiehelle maksettu avustus vastaa 50:tä prosenttia edunsaajalle aiheutuneista kuluista — osuus nostetaan 70 prosenttiin, jos edunsaajalla on vähintään kaksi lasta huollettavanaan —, 70:tä prosenttia puolisolle aiheutuneista kuluista ja 80:tä prosenttia huollettavana olevista lapsista aiheutuneista kuluista. Niinpä heti kun kantajalla on kaksi lasta huollettavanaan, häneen sovelletaan, ilman, että hän osallistuu kustannuksiin mitenkään, korvausastetta, joka vastaa tapauksesta riippuen 70:tä tai 80:tä prosenttia aiheutuneista kuluista, minkä Henrichs on nimenomaisesti myöntänyt yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjallisesti esittämiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa.

50 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi katsonut (83—85 kohdassa), että yhteisöjen tuomioistuimen 12.12.1989 asiassa C-163/88, Kontogeorgis vastaan komissio antamassaan tuomiossa (Kok. 1989, s. 4189) esittämät tulkintaperiaatteet soveltuvat analogisesti myös tähän asiaan, kun otetaan huomioon tässä tuomiossa esillä olleiden säännösten samankaltaisuus.

51 Henrichs väittää ensiksikin, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut virheellisesti, että Beihilfessä on kaikki asetuksen 4 artiklan 6 kohdan tarkoittamat lakiin tai asetukseen perustuvan vakuutuksen luonteenomaiset piir-

teet. Hän huomauttaa Beihilfen kattavan vain 50 prosenttia aiheutuneista kuluista kun taas yhteisön järjestelmä kattaa 80—100 prosenttia. Henrichs myöntää, että ottaen huomioon hänen perhetilanteensa häneen sovelletaan Beihilfen säännöissä määrättyä korkeinta korvausastetta eli 80 prosentin korvausastetta. Korvausastetta pienennetään kuitenkin pian 50 prosenttiin Henrichsin vanhimman pojan täyttäessä 26 vuotta.

52 Henrichs kiistää yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä mainittuun asiassa Kontogeorgis vastaan komissio annettuun tuomioon tekemän viittauksen asiaankuuluvuuden ja katsoo, ettei yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa esittämiä tulkintaperiaatteita voida soveltaa nyt käsillä olevassa asiassa. Kontogeorgisikseen sovellettavasta vakuutuksesta korvattiin vain vähäinen osa kuluista, mutta se koski kaikkia kuluja, kun taas kantajaan sovellettava vakuutus koskee vain osaa kuluista.

53 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

54 Asetuksen 4 artiklan 6 kohdasta seuraa selvästi, että siinä suljetaan yhteisön entiset työntekijät pois yhteisön sairausvakuutusjärjestelmästä, silloin kun entiset työntekijät ovat vakuutettuja sairauden varalta muussa lakiin tai asetukseen perustuvassa sairausvakuutusjärjestelmässä.

55 Kuten yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa tuomion 81 ja 82 kohdassa, Beihilfe-järjestelmässä on kaikki asetuksen 4 artiklan 6 kohdan tarkoittamat lakiin tai asetukseen perustuvan vakuutuksen ominaispiirteet, koska kysymyksessä on lailla säädetty järjestelmä, jolla myönnetään asianosaisille yhteiseen sosiaalivakuutusjärjestelmään verrattavissa oleva turva.

56 Sen kantajan esittämän väitteen osalta, jonka mukaan kantajan sairauskuluihin pian sovellettaisiin 50 prosentin korvausastetta, joka on alhaisempi kuin yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän mukainen korvausaste, osalta on todettava, että komission

piti ottaa huomioon asianosaisen oikeudellinen tilanne päätöksen tekohetkellä ja että tuona hetkenä tämä sairauskulujen korvausaste joka tapauksessa vastasi lakiin tai asetukseen perustuvan sairausvakuutusjärjestelmän mukaista korvausastetta.

57 On myös korostettava, kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Kontogeorgis vastaan komissio antamassaan tuomiossa katsonut, että yhteisön järjestelmän ja asiaan sovellettavan kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän vastaavuutta on arvioitava vain silloin, kun yhteisön säännöissä näin määrätään, nimittäin henkilöstösääntöjen 72 artiklan 1 kohdassa. Näin säädetään myös komission puheenjohtajan ja jäsenten sekä yhteisön tuomioistuimen presidentin, tuomarien, julkisasiamiesten ja kirjaajan samoin kuin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin, tuomarien ja kirjaajan palkkajärjestelyistä 25.7.1967 annetun neuvoston asetuksen N:o 422/67/ETY, 5/67/Euratom 11 artiklassa ja tilintarkastustuomioistuimen jäsenten palkkajärjestelyistä 18.10.1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom, EHTY) N:o 2290/77 12 artiklassa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 29.7.1991 annetulla neuvoston asetuksella (EHTY, ETY, Euratom) N:o 2426/91 (EYVL L 222, s. 1). Päinvastoin kuin kantaja on suullisessa käsittelyssä väittänyt, näitä viimeksi mainittuja säännöksiä ei kuitenkaan voida tulkita niin, että periaatetta voitaisiin yleisesti soveltaa kaikkiin yhteisön virkamiehiin.

58 Edellä esitetyn perusteella Henrichsin esittämä, 3.5.1991 tehdyn päätöksen laittomuudesta johdettu toinen peruste on hylättävä.

Vahingonkorvaus

59 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut (91 kohdassa), että koska 25.4. ja 3.5.1991 tehtyjä päätöksiä koskevat kumoamisvaatimukset hylättiin kokonaisuudessaan, kantaja ei voi vedota mihinkään virkavirheeseen, joka aiheuttaisi Euroopan yhteisöille sopimussuhteen ulkopuolisen korvausvelvollisuuden kantajaan nähden.

60 Henrichs korostaa, että perusteluiden puuttuminen kiistanalaisista päätöksistä samoin kuin se, että komission myöhempi toiminta tämän jättäessä toimittamatta tarpeelliset lisäselvitykset kantajalle, ovat aiheuttaneet hänelle paljon vahinkoa, minkä vuoksi hän vaatii korvausta.

61 Yhteisöjen tuomioistuin katsoo sen perusteen osalta, joka koskee komission perustelu- ja tiedonantovelvollisuuksien vastaista toimintaa sen tehdessä päätökset 25.4. ja 3.5.1991, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeutetusti katsonut näiden päätösten kumoamiseksi esitettyjen väitteiden ja perusteiden olleen riittämättömiä. Niinpä komission ei voida katsoa tehneen minkäänlaista virkavirhettä, joka aiheuttaisi Euroopan yhteisöille sopimussuhteen ulkopuolisen korvausvelvollisuuden.

62 Komission edellä mainittujen päätösten jälkeistä toimintaa koskevan perusteen osalta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 91 kohdassa, että väitetty vahinko, olettaen, että se on näytetty toteen, ei ole seuraus komission toiminnasta vaan viiveestä — mistä syystä viive sitten on aiheutunutkaan —, jolla kantaja ilmoitti uudesta tilanteestaan komissiolle. Tämä toteamus on tosiseikkojen arviointia. Yhteisöjen tuomioistuimella ei tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan ole toimivaltaa tutkia tosiseikkoja.

63 Nämä kaksi perustetta on siis hylättävä, ensimmäinen siksi, että se on riittämättömästi perusteltu, ja toinen siksi, ettei sitä voida ottaa tutkittavaksi.

Oikeudenkäyntikulut yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

64 Henrichs valittaa myös siitä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on velvoittanut hänet korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Hän katsoo erityisesti, että jos komissio olisi menetellyt riittävän huolellisesti häntä kohtaan ja nou-

dattanut tiedonantovelvollisuuttaan, kiista olisi voitu välttää, joten yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti pitänyt velvoittaa komissio korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

65 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan toisen alakohdan sanamuodon mukaan "muutosta ei voida hakea vain oikeudenkäyntikulujen määrän osalta tai siihen, kuka vastaa oikeudenkäyntikuluista".

66 Koska kaikki muut kantajan esittämät perusteet on hylätty, oikeudenkäyntikuluja koskeva peruste on edellä mainittua määräystä soveltaen jätettävä tutkimatta.

67 Kaiken edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

68 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman työjärjestyksen 70 artiklan mukaan yhteisöjen ja niiden henkilöstön välisissä riitaasioissa toimielinten on vastattava omista kustannuksistaan. Työjärjestyksen 122 artiklan nojalla 70 artiklaa ei kuitenkaan sovelleta virkamiesten tai yhteisöjen muiden työntekijöiden tekemiin valituksiin. Koska Henrichs hävisi valituksensa, hänet on velvoitettava korvaamaan tässä oikeusasteessa syntyneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gulmann Jann Moitinho de Almeida

Edward Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä syyskuuta 1995.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja